

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **I. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2006, č. j. x, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2009, č. j. 2 Cad 103/2009 – 14,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 8. 10. 2009, č. j. 2 Cad 103/2009 – 14, kterým mu nebyl ustanoven zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 6. 2006, č. j. x.

Městský soud k žádosti o ustanovení zástupce ze dne 29. 8. 2009 uvedl, že podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) soud ustanoví zástupce jen tehdy, pokud žalobce současně splní jak předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, tak i podmínku, že je to potřebné k ochraně jeho práv. Městský soud posoudil stěžovatelovy osobní majetkové a výdělkové poměry a také stěžovatelem podanou žalobu a shledal, že stěžovatele sice splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s., ale nesplňuje druhou podmínku spočívající v tom, že ustanovení je potřebné k ochraně jeho práv. Podle městského soudu totiž stěžovatelova žaloba po jejím doplnění splňuje veškeré náležitosti §

71 odst. 1 s. ř. s., a lze proto na jejím podkladě vést žalobní řízení o přezkumu napadeného rozhodnutí žalované. Protože žaloba je projednatelná a žalobce nemusí být v řízení o ní zastoupen, není třeba, aby byl stěžovateli soudem ustanoven zástupce k ochraně jeho práv. Rovněž podotkl, že předmětné řízení o dávce důchodového pojištění je ze zákona osvobozeno od soudních poplatků. Z tohoto důvodu neustanovil stěžovateli zástupce pro řízení ve věci.

Proti tomuto usnesení městského soudu ze dne 8. 10. 2009, č. j. 2 Cad 103/2009 – 14, (dále jen „napadené usnesení“) podal stěžovatel kasační stížnost, v níž namítl, že je práva neznalý a v důsledku postupujícího onemocnění centrálního nervového systému je ve stále větší míře mentálně omezován. Podotkl, že veškerá podání sepisuje a jejich obsah sestavuje se svou manželkou.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s. Stěžovatel sice není zastoupen advokátem, jak pro řízení o kasační stížnosti předepisuje § 105 odst. 2 s. ř. s., nicméně Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že v řízení o kasační stížnosti směřující proti usnesení o neustanovení zástupce stěžovateli není třeba již z povahy věci vyžadovat, aby stěžovatel byl zastoupen (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 4 As 21/2004, viz www.nssoud.cz).

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Pro ustanovení zástupce soudem zákon tedy stanoví dvě základní podmínky, které musí být splněny současně. První je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, která je dána tehdy, doloží-li navrhovatel, že nemá dostatečné prostředky na náklady spojené s advokátním zastoupením na základě plné moci. Druhou podmínkou pro ustanovení zástupce soudem je pak potřeba ochrany práv účastníka řízení.

Z napadeného usnesení vyplývá, že městský soud shledal první podmínku spočívající ve stěžovatelových osobních majetkových a výdělkových poměrech za splněnou. Druhá podmínka však podle městského soudu a ani podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyla v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované splněna. Stěžovatelem podaná žaloba splňuje po doplnění veškeré náležitosti žaloby, a lze na jejím podkladě i podle městského soudu vést žalobní řízení o přezkumu napadeného rozhodnutí žalované, které není za daného stavu právně složité (což je dalším kritériem pro soudní úvahu). Rovněž ze spisu vyplývá, že stěžovatel je schopen se v řízení účinně vystupovat sám, což plyne z toho, že dokázal náležitě odstranit veškeré vady žaloby, vyplnit prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, podat proti neustanovení zástupce kasační stížnost a účinně se bránit v soudním řízení. Ustanovení zástupce v řízení o žalobě by tak bylo nadbytečné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2006, č. j. 3 Ads 26/2005 - 36, či rozsudek totožného soudu ze dne 28. 12. 2005, č. j. 4 Ads 73/2004 - 45). Nejvyšší správní soud se tak plně ztotožnil se závěry městského soudu, že pro ustanovení zástupce v řízení o žalobě nebyly splněny zákonné podmínky.

Nejvyšší správní soud k tomu považuje za nutné podotknout, že městský soud bude povinen i s ohledem na stěžovatelem uváděný zdravotní stav náležitě stěžovatele poučit o jeho procesním postavení a možnostech a pečlivě posuzovat, zda-li v průběhu řízení nedojde k situaci, kdy by příp. stěžovatel již nebyl schopen účinně chránit svá práva sám, a nevyvstane tak potřeba mu ustanovit později v průběhu řízení. V této souvislosti je vhodné připomenout, že stěžovatel si může zvolit jako zástupce pro řízení o žalobě i svou manželku (tzn. obecnou zmocněnkyni), která, jak sám uvádí, je mu v řízení nápomocna.

Pro úplnost je třeba poznamenat, že pokud by se jednalo o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti (ve věci samé), byla by situace z povahy věci jiná. Zákonná úprava pro řízení o kasační stížnosti, v § 105 odst. 2, totiž výslovně vyžaduje obligatorní zastoupení advokátem. A proto by bylo nutné za situace, že by stěžovatel nadále splňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků dle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., advokáta pro řízení o kasační stížnosti ustanovit.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal, že městský soud nepochybil, pokud stěžovateli neustanovil pro řízení o žalobě zástupce, a kasační stížnost proto jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nelze náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. dubna 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu